

PHILOSOPHIC-PRAXEOLOGICAL ASPECTS OF CIVIL SOCIETY DEVELOPMENT AS A SUBJECT OF PUBLIC ADMINISTRATION

Lukyanenko O.M.,

*Assistant of the chair of philosophy,
Kyiv National Economic University
Named after. V. Hetman, Kyiv, Ukraine*

ФІЛОСОФСЬКО-ПРАКСЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК СУБ'ЄКТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Лук'яненко О.М.,

*асистент кафедри філософії,
Київський національний економічний
університет ім. В. Гетьмана, м. Київ, Україна*

Актуальність дослідження місця та ролі інститутів громадянського суспільства (ГС) в системі розроблення та реалізації публічної політики зумовлена тим, що на загальному тлі низького рівня легітимності політичної влади, олігархізації політичних партій та трансформації їх статусу як політичного інституту – втрати ними статусу громадських організацій, перманентного утворення «партії влади», посилення залежності партій від адміністративно-економічних кланів та фінансово-політичних груп, політичні партії сучасної України стали монопольним джерелом формування політико-управлінської еліти та органів державної влади.

Відтак, існуючі сьогодні в Україні механізми легітимації влади належним чином не послуговують артикуляції та захисту на державному рівні інтересів різних соціальних верств і груп населення, повноцінному задоволенню життєво важливих матеріальних, соціальних, культурно-духовних та інших потреб громадян, створенню безпечних умов їх життєдіяльності. Загалом це створює загрозу представницькій демократії та суверенітету Української держави і створює передумови правління олігархічних партій за авторитарного політичного режиму. За таких умов, що склалися нагальною потребою є дослідження інститутів громадянського суспільства – як суб'єктів публічного управління, а також визначити місце та роль у цій сфері різних форм організації громадськості та громадських об'єднань.

Проведений аналіз сучасного стану механізмів взаємодії ГС та органів державної влади в Україні, системний пошук шляхів удосконалення та підвищення їх ефективності дозволяє зробити наступні висновки:

1. Для того, щоб зрозуміти всю складність процесу побудови громадянського суспільства та його участі у виробленні та реалізації публічної політики, можна виокремити низку загальних засад:

по-перше, для успішного функціонування і розвитку громадянського суспільства необхідною є наявність розвиненої соціальної структури, в якій мають знайти своє відображення різноманітні форми власності, інтереси людей, груп і прошарків населення, і яка також повинна мати розвинуті горизонтальні зв'язки;

по-друге, громадянському суспільству притаманний високий рівень розвитку особистості– в соціальному, інтелектуальному і психологічному аспектах, притаманна їй внутрішня свобода і здатність активно підключатися до різноманітних сфер діяльності; в економічній сфері серед ознак розвиненості громадянського суспільства є створені на ініціативній основі численні підприємства недержавного сектору – з приватними і колективними формами власності; в соціальній сфері серед таких показників виокремлюються: існування недержавних засобів масової інформації, а також механізмів прояву, формування і вираження суспільної думки з метою вирішення соціальних конфліктів, розвиненість форм самоврядування, суспільних організацій та рухів; в політичній сфері на користь розвиненості громадянського суспільства можуть служити різноманітні суспільно-політичні об'єднання, партії та рухи, чия діяльність спрямована на захист прав та свобод громадян, а також на збереження базових принципів демократії; в духовній сфері розвиненість громадянського суспільства визначається: свободою думки, слова, совісті, існуванням механізмів для їх реалізації, для забезпечення можливостей самовираження особистості, її духовного розвитку з метою їх самостійного та самодіяльного об'єднання в інтересах розвитку науки, культури і творчості.

Зростання ролі, функціональних можливостей та потенціалу ІГС в Україні можливе за виконання певних умов та вжиття низки необхідних заходів, а саме: створення середовища для активної взаємодії громадян і організацій громадянського суспільства з органами державної влади щодо вирішення актуальних проблем суспільного розвитку; оновлення нормативно-правових документів та наближення українського законодавства до відповідних європейських стандартів; створення ресурсної бази для сталого функціонування і розвитку організацій громадянського суспільства; встановлення результативного партнерства між громадянським суспільством та владними і недержавними інституціями; зростання відповідальності ІГС перед своїми партнерами, волонтерами і донорами та поліпшення внутрішньої етики організацій; заохочення ІГС до ролі «шкіл демократії», через які громадяни можуть вирішити питання національної безпеки, використовуючи легітимні процедури зміни політики.

Саме тому, у 2016 році Україна почала реалізацію нової стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства за підтримки Координатора Проектів ОБСЄ в Україні[1; 2].

3. Визначаючи роль та місце ІГС у розробці і реалізації публічної політики важливо зазначити, що громадянське суспільство виступає своєрідним гарантом демократизації, перешкоджає посиленню авторитарних тенденцій, є одним з найважливіших і найпотужніших важелів у системі стримувань та противаг щодо унеможливлення абсолютизації політичної влади. Вплив громадянського суспільства на політичну систему, державну політику та право, правовий статус людини є найважливішим виміром демократії.

Активна діяльність ІГС в реалізації публічної політики, в тому числі шляхом здійснення громадського контролю за діяльністю органів державної влади у цій сфері, сприятиме зміцненню гарантій додержання законності, прав і свобод людини та громадянина, забезпеченню адекватності системи національної безпеки загрозам національним інтересам та економічним можливостям держави.

Отже, принциповим кроком до встановлення чіткого громадського контролю завладою є її інформаційна прозорість, відкритість і доступність для громадян. В країні не повинно бути ні длякого монополії на інформацію, інформація має бути відкритою для всіх. З цією метою детальне вивчення, опрацювання та виконання норм Закону України «Про доступ до публічної інформації» [3] є актуальним для всіх категорій службовців, на яких розповсюджується їх дія, атакож представників організацій громадянського суспільства з метою якісного виконання надважливих завдань.

Список використаних джерел:

1. Указ Президента України від 26.02.2016 № 68/2016 «Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/68/2016>

2. Існуючі механізми співпраці органів державної влади з організаціями громадянського суспільства в контексті реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні 2016-2020. – К.: – Ваїте, 2016. – 280 с.

3. Закон України «Продоступ до публічної інформації» // ВВР, 2015. – № 25. – ст. 192.